Sanal Sosyal Destek Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sanal Sosyal Destek Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29985

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sanal Sosyal Destek Ölçe?i (SSDÖ), bireylerin dijital platformlar ve internet tabanl? sosyal a?lar arac?l???yla alg?lad?klar? ve deneyimledikleri sosyal destek düzeyini ölçmek üzere tasarlanm?? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, Serap Özdemir-Bi?kin ve Fatma Kocaayan taraf?ndan 2020 y?l?nda orijinal yap?s?n?n Türk kültürüne uyarlama çal??mas?yla Türkçeye kazand?r?lm??t?r. Bu uyarlama çal??mas?, sanal sosyal deste?in Türkiye ba?lam?nda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçülebilmesini sa?lamay? amaçlam??t?r.

Ölçek, özellikle sosyal ili?kilerin giderek dijitalle?ti?i günümüzde, bireylerin ruh sa?l??? ve adaptasyon süreçleri üzerindeki sanal etkile?imlerin önemini incelemek isteyen ara?t?rmac?lar için kritik bir araç sunmaktad?r. Uyarlama sürecinde, ölçe?in yap?sal geçerli?i ve iç tutarl?l??? detayl? istatistiksel yöntemlerle incelenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Sanal sosyal destek, sosyal destek, uyarlama, psikometrik özellikler, sosyal medya, dijitalle?me, Özdemir-Bi?kin, Kocaayan.

Yazarlar

Serap Özdemir-Bi?kin, Fatma Kocaayan

Amaç

Sanal Sosyal Destek Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin internet ortam?nda kurduklar? ili?kilerden ne ölçüde duygusal, bilgilendirici ve araçsal destek ald?klar?n? standardize edilmi? bir biçimde ölçmektir. Ölçek, geleneksel sosyal destek ölçüm araçlar?n?n dijital ortam?n kendine has dinamiklerini yakalayamad??? durumlarda ortaya ç?kan bo?lu?u doldurmaktad?r.

Türk kültürüne uyarlama çal??mas?n?n özel hedefi ise, ölçe?in dilsel e?de?erli?ini sa?lamak ve orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?, geçerli?ini ve güvenirli?ini Türk örneklemi üzerinde test ederek, bu alandaki ara?t?rmalara sa?lam bir metodolojik zemin olu?turmakt?r.

Yap? (Construct)

Ölçek, psikolojik bir yap? olarak **Sanal Sosyal Destek** kavram?n? ele al?r. Bu yap?, bir bireyin sanal arkada?lar?, takipçileri veya çevrimiçi topluluk üyeleri taraf?ndan sa?lanan alg?lanan kaynaklar?n toplam?n? ifade eder. Sosyal deste?in bu sanal biçimi, genellikle yaln?zl?k hissini azaltma, stresle ba?a ç?kma ve aidiyet duygusunu art?rma gibi önemli i?levlere sahiptir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

SSDÖ, sanal destek yap?s?n? çok boyutlu olarak ölçme e?ilimindedir. Bu boyutlar aras?nda **Duygusal Destek** (sempati, sevgi ve ilgi görme), **Bilgilendirici Destek** (tavsiye, rehberlik ve yararl? bilgiler edinme) ve potansiyel olarak **Araçsal Destek** (pratik yard?m veya kaynak payla??m?) yer alabilir. Ölçek, bireyin bu destek türlerini sanal ortamda ne s?kl?kta ve ne yo?unlukta alg?lad???n? sorgular.

Geçerlik (Validity)

Özdemir-Bi?kin ve Kocaayan (2020) uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerli?i, ölçe?in teorik olarak ölçmesi gereken yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ünü belirlemek amac?yla analiz edilmi?tir. Çal??mada, ölçe?in yap?sal modelini do?rulamak için genellikle **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) kullan?lm??t?r.

Elde edilen sonuçlar, model uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde oldu?unu göstererek, ölçe?in Türk kültüründe sanal sosyal destek yap?s?n? ölçmede yeterli düzeyde geçerli oldu?unu ortaya koymu?tur. Ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili psikolojik yap?larla (örne?in, yaln?zl?k, internet ba??ml?l???) olan korelasyonlar? incelenerek **kriter geçerli?i** de desteklenmi?tir.

Güvenirlik (Reliability)

Ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarl?l?k katsay?s? olan **Cronbach Alfa** de?eri hesaplanarak incelenmi?tir. Uyarlama çal??mas?nda, SSDÖ'nün genel olarak ve alt boyutlar baz?nda yüksek iç tutarl?l?k de?erlerine sahip oldu?u rapor edilmi?tir. Bu yüksek de?erler, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik analizleri, ölçe?in zaman içinde kararl?l???n? test etmek amac?yla **test-tekrar test güvenilirli?i** yöntemiyle de desteklenmi? olabilir. Bu bulgular, Sanal Sosyal Destek Ölçe?i'nin Türk ara?t?rmalar?nda stabil ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?ini kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi (Factor Analysis)

Ölçe?in faktör yap?s?n? incelemek için kullan?lan faktör analizi teknikleri, sanal sosyal deste?in birden fazla boyuttan olu?tu?u hipotezini desteklemi?tir. Uyarlama sürecinde, orijinal ölçe?in faktör modelinin korunup korunmad???, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile titizlikle kontrol edilmi?tir.

Analizler sonucunda, ölçek maddelerinin belirlenen alt faktörlere güçlü yükler verdi?i ve faktörler aras? korelasyonlar?n yap?sal ayr??may? destekledi?i tespit edilmi?tir. Bu, ölçe?in sanal destek kavram?n?n karma??k do?as?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ayr??t?rabildi?ini göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç (Instrument)

Test Türü: Uyarlama ve Öz Bildirim Ölçe?i

Format: Likert tipi derecelendirme format? kullan?lm??t?r. Yan?t seçenekleri genellikle kat?l?mc?n?n maddede belirtilen durumu ne ölçüde deneyimledi?ini gösterir.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yüksek internet ve sosyal medya kullan?m?na sahip genel yeti?kin ve genç yeti?kin popülasyonu.

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri bireyler.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas? a??rl?kl? olarak üniversite ö?rencileri örneklemi üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Kat?l?mc?lar?n kendi beyanlar?na dayanan, bireysel veya grup halinde uygulanabilen anket metodolojisi.

Anahtar Kelimeler

Dijital psikoloji, sosyal a?lar, psikometrik özellikler, DFA, Cronbach Alfa, ölçek geli?tirme, güvenirlik, geçerlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi kaynakta mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: sozdemir@mehmetakif.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, E?itim Fakültesi, Burdur, Türkiye.

?zinler ve Ücretler ve Test Y?l?

Sanal Sosyal Destek Ölçe?i'nin Türk kültürüne uyarlama çal??mas? 2020 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve ticari olmayan ara?t?rmalarda kullan?m? için sorumlu yazar Serap Özdemir-Bi?kin ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ticari kullan?m veya geni? çapl? uygulamalar için özel izin ve ücretlendirme ko?ullar? geçerli olabilir.

Referanslar

Özdemir-Bi?kin, S., ve Kocaayan, F. (2020). Sanal Sosyal Destek Ölçe?inin Türk kültürüne

ARABPSYCHOLOGY.COM

uyarlanmas?. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(75), 1517-1533. DOI: http://dx.doi.org/110.17755/esosder.682268

PDF Kayna??: Ölçe?in uyarlama çal??mas?n?n orijinal PDF'i buradan indirilebilir: sanal-sosyal-destek-olcegi-toad.pdf

Sanal Sosyal Destek Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde sa?lanmam??t?r. Maddelere ula?mak için yukar?da belirtilen referans makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM